

Dominik Borek*

**Glosa aprobująca do wyroku
Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego (WSA) w Warszawie
z dnia 5 lipca 2023 r., sygn. akt: I SA/Wa 2767/22
– przyjęcie Polskiego Bonu Turystycznego w dobrej wierze
przez przedsiębiorcę turystycznego
a nienależne pobranie świadczenia**

Streszczenie

W niniejszym artykule przytoczono stan faktyczny opisany w wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego (WSA) w Warszawie z dnia 5 lipca 2023 r., sygn. akt: I SA/Wa 2767/22. Głosowane orzeczenie ma duże znaczenie w kontekście pojawiających się pomysłów na kontynuację programu Polski Bon Turystyczny, który został uruchomiony w sytuacji rozprzestrzeniającej się epidemii COVID-19 i miał na celu umożliwienie wypoczynku dzieci i młodzieży w ramach oferty turystyki krajowej, a jednocześnie wsparcie przedsiębiorców turystycznych w trudnym pandemicznym okresie. Czas ograniczeń covidowych w prowadzeniu działalności gospodarczej zakończył się, a program PBT obowiązywał od lipca 2020 r. do końca marca 2023 roku.

Słowa kluczowe: Polski Bon Turystyczny; organizator turystyki; obiekt hotelarski.

**Commentary in support of the judgement
of the Provincial Administrative Court (PAC) in Warsaw
of 5 July 2023, file reference: I SA/Wa 2767/22
– use of the Polish Tourist Voucher in good faith and undue receipt
of benefits**

Abstract

This article cites the facts described in the judgement of the Provincial Administrative Court (PAC) in Warsaw of 5 July 2023, file reference: I SA/Wa 2767/22. The commented ruling is of great importance for the future in the context of emerging ideas for the continuation of the Polish Tourist Voucher programme. The latter was originally launched in the context of the spreading of the COVID-19 epidemic, and was intended to enable children and young people to relax as

* Adiunkt; Szkoła Główna Handlowa w Warszawie; radca prawny; doktor nauk prawnych; e-mail: dborek@sgh.waw.pl. <https://orcid.org/0000-0002-4359-9426>.
Artykuł prezentuje osobiste poglądy autora i nie może być interpretowany jako stanowisko jakiegokolwiek organu, podmiotu czy instytucji.

part of the domestic tourism offer, while at the same time supporting tourism entrepreneurs in the difficult pandemic period. The period of COVID restrictions on conducting business activities has now ended, while the relevant programme was in force from July 2020 to the end of March 2023.

Keywords: Polish Tourist Voucher; tour operator; hotel facility.

JEL: K20, K23, H12, M11

I. Zagadnienia ogólne

Zanim przejdę do merytorycznych rozważań nad wyrokiem i poprzedzającymi go rozstrzygnięciami administracyjnymi, omówienia wymaga przyjęty sposób opisu, szczególnie stanu faktycznego, który opieram na materiałach źródłowych. Niejednokrotnie opis postępowania czy zarzuty skargi będą przytaczane wprost słowami stron, sądu lub organów administracji publicznej. Powyższy sposób pozwoli w najbardziej precyzyjny i przystępny sposób zapoznać czytelników z niezwykle interesującą materią rozwiązań w ramach programu Polski Bon Turystyczny.

Na wstępie należy podkreślić, iż opisywany wyrok został wydany w stanie prawnym, kiedy to dział administracji rządowej turystyka był ponownie częścią Ministerstwa Sportu i Turystyki i nadal jego częścią pozostaje. Jest to o tyle istotne, iż w czasie trwania programu Polski Bon Turystyczny dział administracji rządowej turystyka pozostawał kolejno we właściwości kilku ministrów, co było regulowane tzw. rozporządzeniami atrybucyjnymi. Były to kolejno:

- 1) rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 listopada 2019 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rozwoju (Dz.U. 2019 poz. 2261);
- 2) rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 6 października 2020 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii (Dz.U. 2020 poz. 1718);
- 3) rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 12 sierpnia 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii (Dz.U. 2021 poz. 1472), gdzie wskazano, iż m.in. obsługę ministra właściwego ds. turystyki zapewnia Ministerstwo Rozwoju i Technologii;
- 4) rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 27 października 2021 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Sportu i Turystyki (Dz.U. 2021 poz. 1946).

Obecnie obowiązującym jest rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 grudnia 2023 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Sportu i Turystyki (Dz.U. 2023 poz. 2722), przyjęte na podstawie art. 33 ust. 1 i 1a ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów (Dz.U. 2022 poz. 1188; 2023 poz. 1195, 1234, 1641). Rozporządzenie określa szczegółowy zakres działania Ministra Sportu i Turystyki jako kierującego działami administracji rządowej:

- 1) kultura fizyczna;
- 2) turystyka;

oraz będącego dysponentem części 25 i 40 budżetu państwa. Obsługę ministra zapewnia Ministerstwo Sportu i Turystyki. Z punktu widzenia niniejszej glosy ten ostatni akt prawny nie jest jednak istotny, ponieważ w opisywanym stanie prawnym, właściwym było rozporządzenie Prezesa

Rady Ministrów z dnia 27 października 2021 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Sportu i Turystyki (Dz.U. 2021 poz. 1946).

Ciekawą konstrukcją legislacyjną było rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 12 sierpnia 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii (Dz.U. 2021 poz. 1472), gdzie wskazano, iż rozporządzenie określa szczegółowy zakres działania Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii, którego obsługę zapewnia Ministerstwo Rozwoju i Technologii. Jednocześnie przyjęto rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 12 sierpnia 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rodziny i Polityki Społecznej (Dz.U. 2021 poz. 1473). We wskazanym akcie prawnym podkreślono, iż Minister Rodziny i Polityki Społecznej kieruje następującymi działaniami administracji rządowej:

- 1) rodzina;
- 2) zabezpieczenie społeczne;
- 3) praca.

Minister Rodziny i Polityki Społecznej stał się też dysponentem części 63, 44 i 31 budżetu państwa. Powyższe pokazuje, iż pomimo że dział administracji praca był już częścią podległą Ministrowi Rodziny i Polityki Społecznej, to i tak w administracji rządowej obecny był Minister Rozwoju Pracy i Technologii, który pomimo sugerującej nazwy, nie zarządzał tym działem administracji rządowej. Rozporządzenie, które zmieniło ten stan prawny weszło w życie z dniem ogłoszenia, z mocą od dnia 26 października 2021 roku. Aktem tym było rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 27 października 2021 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rozwoju i Technologii (Dz.U. 2021 poz. 1945). W opisywanym stanie faktycznym dedykowanym do rozpatrzenia sprawy w II instancji był jednak, jak już wskazywałem, Minister Sportu i Turystyki na podstawie rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 27 października 2021 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Sportu i Turystyki (Dz.U. 2021 poz. 1946).

Na mocy regulacji ustawy z dnia 15 lipca 2020 r. o Polskim Bonie Turystycznym (Dz.U. 2023 poz. 35) minister właściwy ds. turystyki pełni funkcję organu wyższej instancji w następujących sprawach, zakończonych wydaniem decyzji administracyjnej przez Polską Organizację Turystyczną (POT):

- zgodnie z treścią art. 14 ust. 2 w przypadku usunięcia przedsiębiorcy turystycznego lub organizacji pożytku publicznego z listy przedsiębiorców turystycznych oraz organizacji pożytku publicznego mających prawo do przyjmowania płatności dokonywanych za pomocą bonu;
- zgodnie z treścią art. 15 ust. 3 w przypadku stwierdzenia, że kwota płatności dokonanej za pomocą bonu stanowi kwotę nienależnie pobraną i podlega zwrotowi do Funduszu Przeciwdziałania COVID-19, łącznie z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, liczonymi od dnia otrzymania kwoty przez przedsiębiorcę turystycznego lub organizację pożytku publicznego;
- zgodnie z treścią art. 23 ust. 2 i 3 w przypadku przyznania lub odmowy przyznania świadczenia w formie bonu lub dodatkowego świadczenia w formie bonu, uchylecia lub zmiany prawa do tych świadczeń oraz rozstrzygnięcia w sprawie nienależnie pobranego świadczenia w formie bonu lub dodatkowego świadczenia w formie bonu.

II. Krótkie omówienie stanu faktycznego

W toku czynności sprawdzających prawidłowość przyznanych dodatkowych świadczeń w formie Polskiego Bonu Turystycznego, Polska Organizacja Turystyczna (POT) powzięła informację z Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, że dziecko, na które dodatkowe świadczenie w formie Polskiego Bonu Turystycznego zostało przyznane skarżącej (matce), nie znajduje się w Elektronicznym Krajowym Systemie Monitorowania Orzeczeń o Niepełnosprawności (dalej: EKSMON) jako dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności. Tego typu czynności weryfikacyjne są prowadzone przez POT rutynowo i wyrywkowo w celu ochrony właściwego wykorzystania środków publicznych. W toku weryfikacji w systemie teleinformatycznym Platformy Usług Elektronicznych Zakładu Usług Społecznych POT ustaliła, że przy składaniu wniosku o przyznanie dodatkowego świadczenia w formie Polskiego Bonu Turystycznego, skarżąca nie załączyła orzeczenia, o którym mowa w art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 2020 r. o Polskim Bonie Turystycznym (Dz.U. 2023 poz. 35), a wgrany do systemu dokument nie jest dokumentem uprawniającym do przyznania dodatkowego świadczenia w formie Polskiego Bonu Turystycznego. POT przesłała matce dziecka zawiadomienie o wszczęciu postępowania i wezwanie do przedstawienia dowodów w zakresie legitymowania się przez jej dziecko orzeczeniem o niepełnosprawności¹. W toku prowadzonej sprawy nie uzyskano od matki dziecka wyjaśnień ani stosownej dokumentacji, świadczącej o tym, że dziecko legitymuje się orzeczeniem o niepełnosprawności. Mając na uwadze wskazane ustalenia faktyczne POT doszła do wniosku, że matka dziecka niewłaściwie złożyła wniosek o przyznanie dodatkowego świadczenia w formie Polskiego Bonu Turystycznego, przez co doszło do przyznania nienależnego świadczenia w postaci dodatkowego bonu o wartości 500 zł.

Od decyzji wydanej w czerwcu 2022 r. strona wniosła odwołanie za pośrednictwem Polskiej Organizacji Turystycznej do ministra właściwego do spraw turystyki w ustawowym terminie czternastu dni od dnia jej doręczenia. W odwołaniu strona zarzuciła przedmiotowej decyzji w szczególności obrazę prawa materialnego – art. 4 ust. 2 w związku z art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 2020 r. o Polskim Bonie Turystycznym (Dz.U. 2023 poz. 35) poprzez uznanie, że znamiona przyznania świadczenia nie zostały wypełnione, a odwołująca się nie dopełniła przesłanek, pomimo dostarczenia dokumentów to potwierdzających. Strona wniosła o uwzględnienie odwołania jako uzasadnionego w całości i umorzenie postępowania. Alternatywnie strona wniosła o uchylenie w całości zaskarżonej decyzji i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia organowi I instancji².

Organ wyższego stopnia, jakim był Minister Sportu i Turystyki, po analizie materiału dowodowego zebranego w I instancji uznał, że w przedmiotowej sprawie strona nie przedstawiła orzeczenia o lekkim, umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności, wydanego na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. 2024 poz. 44), a jedynie orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, które nie wpisuje się w dyspozycję art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 2020 r. o Polskim Bonie Turystycznym (Dz.U. 2023 poz. 35). Co więcej, dziecko strony nie widniało

¹ Wyr. WSA w Warszawie z dn. 5.07.2023 r., sygn. akt: I SA/Wa 2767/22, CBOSA.

² Dec. MSiT z dn. 15.09.2022 r., DT-WPT.570.33.2022. (przytoczone za: Wyr. WSA w Warszawie z dn. 5.07.2023 r., sygn. akt: I SA/Wa 2767/22, CBOSA).

w ewidencji EKSMON. Na uznanie nie zasłużyły zatem argumenty podnoszone przez stronę, dotyczące obrazy przez POT art. 4 ust. 2 w związku z art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 2020 r. o Polskim Bonie Turystycznym (Dz.U. 2023 poz. 35), dlatego organ II instancji utrzymał we wrześniu 2022 r. w mocy rozstrzygnięcie POT³.

Skarga do sądu administracyjnego złożona przez stronę skarżącą wpłynęła w terminie i została oparta na tożsamy przesłankach, co odwołanie od decyzji organu I instancji. Tożsamy był również wniosek strony co do proponowanego rozstrzygnięcia sprawy⁴.

W takim stanie faktycznym i prawnym przyszło wyrokować Wojewódzkiemu Sądowi Administracyjnemu w Warszawie (WSA w Warszawie), który w przedmiocie uchylenia prawa do świadczenia w formie bonu turystycznego oddalił skargę dnia 5 lipca 2023 roku. W uzasadnieniu prawomocnego wyroku stwierdził, że uchylenie przyznanego uprzednio prawa do świadczenia, które przyjmuje formę decyzji administracyjnej, następuje po przeprowadzeniu przez organ postępowania administracyjnego w celu ustalenia spełnienia przez stronę przesłanek przyznania świadczenia. Tego rodzaju rozstrzygnięcie zostało wydane w niniejszej sprawie, natomiast fakt uprzedniego niezasadnego przyznania bonu turystycznego, a także jego wykorzystania pozostaje bez wpływu na prawidłowość rozstrzygnięcia w zakresie uchylenia prawa do świadczenia, skoro, jak wynika z wyżej przedstawionych rozważań, skarżącej na dzień składania wniosku nie przysługiwało prawo do dodatkowego świadczenia w postaci bonu turystycznego⁵.

III. Aprobata dla stanowiska WSA oraz odniesienie do poprzedzających wyrok rozstrzygnięć administracyjnych

Podstawową konkluzją z omówionych rozstrzygnięć powinno być stwierdzenie, iż przyznanie prawa do świadczenia w formie bonu lub dodatkowego świadczenia w formie bonu nie wymaga wydania decyzji administracyjnej. Co do zasady należy zatem pozytywnie ocenić stanowisko WSA oraz poprzedzające wyrok rozstrzygnięcia administracyjne.

Nie sposób zgodzić się jednak z fragmentem uzasadnienia wyroku WSA w Warszawie, że „Polska Organizacja Turystyczna początkowo błędnie przyznała (...) dodatkowe świadczenie w postaci bonu, skoro właściwe orzeczenie o niepełnosprawności nie zostało załączone do wniosku. Wymaga jednak podkreślenia, że taki sposób postępowania organu jest konsekwencją przyjętego przez ustawodawcę modelu przyznawania świadczeń w formie bonu turystycznego”⁶. Przede wszystkim należy zacząć od tego, że zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 2020 r. o Polskim Bonie Turystycznym (Dz.U. 2023 poz. 35) (Borek, 2022) POT ustala prawo do świadczenia w formie bonu oraz prawa do dodatkowego świadczenia w formie bonu (Borek i Migdał, 2023). POT nie przyznaje zatem świadczenia, a jedynie je ustala, co przybiera tak naprawdę postać czynności materialno-technicznej, ustalenie bowiem prawa do świadczenia w formie bonu następuje na podstawie informacji wskazanej wprost w ustawie. Ustalenie prawa do dodatkowego świadczenia w formie bonu następuje w wyniku złożonego w systemie teleinformatycznym PUE ZUS oświadczenia osoby uprawnionej o legitymowaniu się przez dziecko orzeczeniem

³ Tamże.

⁴ Wyr. WSA w Warszawie z dn. 5.07.2023 r., sygn. akt: I SA/Wa 2767/22, CBOSA.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

o niepełnosprawności lub niezdolności do pracy, które są enumeratywnie wymienione w ustawie z dnia 15 lipca 2020 r. o Polskim Bonie Turystycznym (Dz.U. 2023 poz. 35). Co prawda do oświadczenia dołącza się kopię elektroniczną tego orzeczenia, jednak samo ustalenie prawa następuje wyłącznie na podstawie ww. oświadczenia. Dopiero w ramach weryfikacji *ex post* POT może uchylić ustalone prawo do dodatkowego świadczenia w formie bonu. Postępowanie w tej sprawie prowadzi POT, a główną przesłanką do zastosowania wskazanego powyżej rozstrzygnięcia jest dokonanie na wniosek POT przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego weryfikacji legitymowania się przez dziecko właściwym orzeczeniem. Ta ostatnia czynność następuje w Elektronicznym Krajowym Systemie Monitorowania Orzeczeń o Niepełnosprawności. Na aprobatę zasługuje stanowisko WSA w Warszawie, zgodnie z którym ustawodawca uzależnił prawo do dodatkowego świadczenia od niepełnosprawności dziecka osoby uprawnionej. Co zaś istotne z punktu widzenia rozstrzygnięcia odmawianej sprawy, ustawa z dnia 15 lipca 2020 r. o Polskim Bonie Turystycznym (Dz.U. 2023 poz. 35) zawiera własną definicję legalną dziecka niepełnosprawnego. Nie jest sporne w tej sprawie, że skarżąca takiego orzeczenie nie przedstawiła, a także, że takim orzeczeniem w momencie składania wniosku nie dysponowała⁷. Do wniosku o przyznanie bonu załączyła bowiem jedynie orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną. W świetle wyżej przytoczonych przepisów nie przysługiwało jej zatem świadczenie dodatkowe w postaci bonu turystycznego przyznawane na dziecko niepełnosprawne, co stanowiło z kolei przesłankę do wydania decyzji uchylającej prawo do świadczenia. Poprzedzające wyrok WSA w Warszawie rozstrzygnięcia administracyjne potwierdzają wskazane wyżej tezy. Co do zasady należy zatem pozytywnie ocenić rozstrzygnięcia organów administracji publicznej oraz sam wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie.

IV. Wnioski i podsumowanie

Samo rozstrzygnięcie jest o tyle istotne, że to pierwsza tego typu sprawa zawisła przed sądem administracyjnym. Konsekwencje tego rozstrzygnięcia są istotne również z punktu widzenia przedsiębiorców turystycznych, dlatego należy kwestię tę rozważyć. Biorąc pod uwagę profil czasopisma, jakim jest *internetowy Kwartalnik Antymonopolowy i Regulacyjny*, wypadałoby omówić konsekwencje prawne dla rynku turystycznego w przypadku podobnych rozstrzygnięć, których na etapie organów administracji publicznej są setki⁸. Naturalnie po wydaniu omawianych w niniejszym artykule rozstrzygnięć organów administracji publicznej, następnym krokiem powinno być wydanie decyzji o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranego dodatkowego świadczenia w formie bonu (Borek i Wyrwicz, 2021).

Pytanie zasadnicze brzmi, czy tego typu rozstrzygnięcie nie mogłoby znaleźć się od razu w decyzji stwierdzającej uchylenie prawa do dodatkowego świadczenia w formie bonu? Aby na nie odpowiedzieć, należy rozważyć czy rozstrzygnięcie o nienależnie pobranym świadczeniu jest wydawane wobec osoby fizycznej i przedsiębiorcy turystycznego, u którego został zrealizowany bon turystyczny?

⁷ Tamże.

⁸ Sprawozdanie z realizacji ustawy z dn. 15.07.2020 r. o Polskim Bonie Turystycznym za okres od sierpnia 2020 r. do sierpnia 2023 r. Druk Sejmowy nr 168. Pozyskano z: <https://www.sejm.gov.pl/sejm10.nsf/PrzebiegProc.xsp?id=2AA367AD1D4A4622C1258AA600352E84&SessionID=944DFB3DD0148E6BFD7CE7CBEE3671FD58270925>.

Prawo do przyjmowania płatności dokonywanych za pomocą bonu przysługiwało przedsiębiorcom turystycznym oraz organizacjom pożytku publicznego znajdującym się na liście przedsiębiorców turystycznych oraz organizacji pożytku publicznego mających prawo do przyjmowania płatności dokonywanych za pomocą bonu (Borzyszkowski, 2022).

Aby móc przypisać kwotę do zwrotu, należy w pierwszej kolejności rozstrzygnąć jak definiowane jest nienależnie pobrane świadczenie, a jak kwota nienależnie pobrana.

Za tę ostatnią uważa się:

- 1) kwotę płatności dokonanej za pomocą bonu, pobraną na podstawie zarejestrowania w systemie teleinformatycznym przez przedsiębiorcę lub organizację pożytku publicznego danych niezgodnych ze stanem faktycznym lub braku ich aktualizacji mimo odpowiedniego wezwania;
- 2) kwotę płatności dokonanej za pomocą bonu, wydatkowaną na cele inne niż określone w ustawie.

Za nienależnie pobrane świadczenie w formie bonu lub dodatkowe świadczenie w formie bonu uważa się natomiast świadczenie pobrane:

- 1) mimo braku prawa do tego świadczenia;
- 2) na podstawie fałszywego oświadczenia, fałszywego dokumentu albo w innych przypadkach wprowadzenia w błąd przez osobę, która pobrała te świadczenia;
- 3) w sytuacji gdy wojewoda pozostawił wniosek bez rozpatrzenia albo wydał decyzję odmawiającą osobie uprawnionej prawa do świadczenia wychowawczego z powodów innych niż wymienione w ustawie, w szczególności z powodu ukończenia przez dziecko, którego dotyczy wniosek 18. roku życia przed dniem wejścia w życie ustawy.

Bez najmniejszych wątpliwości na podstawie powyższych definicji legalnych można stwierdzić, iż zbiór desygnatów pojęcia „nienależnie pobrane świadczenie” jest zupełnie inny niż „kwota nienależnie pobrana”. Ustalić zatem należy jaka jest konsekwencja uchylecia prawa do świadczenia dla przedsiębiorcy turystycznego, u którego bon turystyczny został zrealizowany? Stawiając to pytanie, jednocześnie odpowiadam na pierwsze postawione w tej części rozważań – w mojej ocenie nie byłoby właściwym w jednym rozstrzygnięciu administracyjnym stwierdzenie uchylecia prawa do świadczenia i uznanie pobranego świadczenia za nienależne. Najpierw należy prawomocnie stwierdzić, że zaistniała przesłanka do uchylecia prawa do świadczenia i dopiero następnie uznać, że wykorzystane świadczenie na podstawie uchylonego prawa było nienależne. Głębokie uzasadnienie takiego działania podyktowane jest tym, że uchyleciu podlega prawo, nie zaś świadczenie, które dopiero na podstawie uchylecia prawa może zostać uznane za nienależne. Wracając do rozważań istotnych z punktu widzenia przedsiębiorców turystycznych, należy wskazać, że zwrotowi z ich strony podlega tylko kwota nienależnie pobrana. Ta ostatnia nie jest natomiast wynikiem przyjęcia płatności od osoby fizycznej, która uzyskała prawo do dodatkowego świadczenia w formie bonu turystycznego w sposób nielegalny, nawet jeśli przedsiębiorca turystyczny o tym wie.

W przypadku przedsiębiorcy turystycznego (Borek i Zawistowska, 2020) przypisanie zwrotu w stosunku do tego podmiotu może nastąpić tylko jeśli:

- 1) zarejestrował na profilu informacyjnym w systemie teleinformatycznym ZUS dane niezgodne ze stanem faktycznym, np. oświadczył, że jest organizatorem turystyki (Borek,

Steuermark, Świetlik-Prus i Wyrwicz, 2020–2021), a faktycznie nie posiada wpisu do rejestru organizatorów turystyki i przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych⁹

lub

2) pobrał kwotę płatności dokonanej za pomocą bonu za świadczenia inne niż określone w ustawie, np. zamiast na imprezę turystyczną krajową to na imprezę turystyczną do Hiszpanii (Borek i Zawistowska, 2021).

Wnioski jakie płyną z przeprowadzonej analizy są jednoznaczne, w przypadku postępowań toczących się wobec osób fizycznych, w przypadku orzeczenia o uchyleniu prawa do dodatkowego świadczenie w formie bonu, przedsiębiorcy turystyczni nie będą zobligowani do zwrotu otrzymanych płatności. Jest to tym bardziej istotne, że nawet wiedza o niewłaściwym zachowaniu osoby fizycznej, które doprowadziło do uzyskania takowego świadczenia, nie obliguje przedsiębiorcy do zwrotu otrzymanego z ZUS przelewu środków. Niezależnie od dobrej lub złej wiary przedsiębiorcy turystycznego co do przyjęcia od osoby fizycznej zapłaty dodatkowego świadczenia w formie bonu, nastawienie przedsiębiorcy nie będzie miało zatem znaczenia w przypadku stwierdzenia, iż osoba fizyczna nienależnie pobrała dodatkowe świadczenie w formie bonu.

To ostatnie na etapie realizacji płatności u przedsiębiorcy turystycznego nie jest w zasadzie do rozróżnienia przez przyjmującego płatność od klienta, ponieważ przedsiębiorca turystyczny nie uzyskuje z ZUS informacji czy płatności dokonano przy użyciu prawa do bonu, czy też dodatkowego świadczenia w formie bonu. Dlatego też, nawet z tego powodu przypisywanie przedsiębiorcy turystycznemu winy w przyjmowaniu takowych płatności byłoby nieracjonalne i wypaczyłoby ideę programu (Jurek i Borek, 2022).

Finansowanie

Badanie nie otrzymało dofinansowania.

Deklaracja konfliktu interesów

Autor zadeklarował brak potencjalnych konfliktów interesów w odniesieniu do badań, autorstwa i publikacji tego artykułu.

Bibliografia

- Borek, D. (2022). *Kompendium do nauki Prawa Turystyki – wybór aktów prawnych*. Forum Turystyki Regionów.
- Borek, D. i Migdal, M. (red.). (2023). *Stan prawa turystyki w Polsce praktyczne vademecum zarządzania i organizacji*. Forum Turystyki Regionów.
- Borek, D. i Wyrwicz, E. (2021). Agroturystyka jako miejsce realizacji Polskiego Bonu Turystycznego – aspekty prawne. *Zagadnienia Doradztwa Rolniczego*, 104(2), 70–81.

⁹ Wpis do rejestru można sprawdzić za pośrednictwem portalu CEOTIPUNPUT – www.ewidencja.ufg.pl

- Borek, D. i Zawistowska, H. (red.). (2020). *Komentarz do ustawy o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych*. Wydawnictwo ODDK.
- Borek, D. i Zawistowska, H. (red.). (2021). *Prawo turystyki, Podręcznik*. Wydawnictwo ODDK.
- Borek, D., Steuermark, K., Świetlik-Prus, J. i Wyrwicz, M. (2020–2021). Poradnik dla rozpoczynających nowe aktywności w ramach kół gospodyń wiejskich. *Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Gospodarki w Bydgoszczy*, 37(16), 173–189.
- Borzyszkowski, J. (2022). Wsparcie turystyki w dobie pandemii COVID-19. Przegląd wybranych działań podejmowanych przez lokalne organizacje turystyczne. *MAZOWSZE Studia Regionalne*, (41), 25–36.
- Jurek, Ł. i Borek, D. (2022). Forma wypłaty Polskiego Bonu Turystycznego jako nowatorski wzorzec dla innych świadczeń społecznych obsługiwanych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych – rozważania administracyjnoprawne. *Gubernaculum et Administratio*, 1(25), 55–69.